

Nejvyšší soud změnil rozsudky obou nižších soudů v ten rozum, že uznal právem, že i nárok žalobkyně na náhradu škody za poškození, pokud se týče za zničení živnosti jest důvodem po právu.

Důvody:

V projednávaném sporu, v němž se žalobkyně domáhá na žalovaném náhrady škody z důvodu, že ji pes žalovaného kousl (§ 1320 obč. zák.), bylo nižšími soudy co se týče požadované náhrady za to, že žalobkyni v době její nemoci odešli její zákazníci, které měla jako hokynářka, jinam, uznáno, že nárok na tuto náhradu není důvodem po právu. První soud uznal tak, protože tento nárok jest prý nárokem na náhradu ušlého zisku, tento nárok byl by prý odůvodněn (§ 1324 obč. zák.), kdyby šlo o škodu přivoděnou zúmyslně nebo z hrubé nedbalosti, čehož však v případě, o který jde, není. Odvolací soud nesdílel názor prvního soudu, že jde o ušlý zisk, nevyhověl však odvolání žalobkyně proto, že prý jde o náhradu výdělku ušlého v budoucnosti žalobkyni a žalobkyně prý nemá nárok na jeho náhradu, ježto pro budoucnost k výdělku neschopnou následkem kousnutí není (§ 1325 obč. zák.). Jest přisvědčiti žalobkyni, když v dovolání vytýká, že odvolací soud, pokud se týče také první soud věc nesprávně posoudily po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Ztráta zákazníků v obchodě (v živnosti) neznamená jen ušlý zisk a nelze ve ztrátě zákazníků spatřovati pro budoucnost ušlý výdělek. Ztráta zákazníků v podniku jest znehodnocením podniku a škodou, která tu již jest, při níž zmenšený po případě zaniklý výnos, po případě výdělek v podniku jest jen důsledkem. Nehodí se proto na nárok za ztrátu zákaznictva a nastalé tím poškození, po případě zničení živnosti ustanovení §§ 1323 a 1324 obč. zák. o ušlém zisku ani ustanovení § 1325 obč. zák. o pozbýtem pro budoucnost výdělku. Důvody nižších soudů pro neuznání důvodnosti žalobkynina nároku podle toho nedopadají. Předpokládajíc, že žalobkyně, jak tvrdí, byla následkem kousnutí psem žalovaného nemocna, takže nemohla osobně a vůbec svou živnost provozovati, a předpokládajíc, že následkem toho zákazníci od ní odešli, nutno přiznati, že nárok žalobkyně na náhradu za poškození pokud se týče zničení její živnosti jest důvodem po právu, any jinak předpoklady pro ručení za škodu kousnutím psa způsobenou jsou u žalovaného splněny.

Čís. 10154.

Pověřila-li matka o své újmě a bez nutné příčiny léčením manželského dítěte jiného lékaře než lékaře nemocenské pojišťovny, na nějž mělo dítě nárok, nemůže požadovati náhradu nákladu na toto léčení od otce dítěte (§ 1042 obč. zák.).

Manželská matka není oprávněna, by při onemocnění dítěte určila, komu jest léčení svěřiti.

(Rozh. ze dne 19. září 1930, Rv I 2082/29.)

Růžena B-ová, soukromá úřednice, byla pojištěna proti nemoci u nemocenské pojišťovny obchodních a soukromých zaměstnanců. Onemocněvši, byla v ošetřování pokladenského lékaře, ale, an se její stav nelepšil, telegrafovala otci o peníze, by se mohla dáti léčiti jiným lékařem. Otec jí odpověděl, aby se dala léčiti lékařem pokladny (pojišťovny). Po té telegrafovala Růžena B-ová matce, jež přijela a nařídila, by dcera byla léčena odborným lékařem a operována v sanatoriu. Náklady léčení a operace zaplatila matka a domáhala se podle § 1042 obč. zák. jich náhrady na otci (na svém manželé). Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Jde o to, zda jest se domáháno náhrady nákladu, ježž byl otec podle zákona (§ 1042 obč. zák.) povinen vynaložiti. Při zodpovědění této otázky jest vzíti zřetel k § 141 obč. zák., podle něhož jest povinností otce, by potud pečoval o výživu dětí, dokud se nemohou samy živiti. Růžena B-ová, majíc služné 700 Kč, může se zajisté sama živiti. Ovšem nebyla by s to, by zaplatila ze služného náklady operace, a stala by se pro tento mimořádný případ opět účinnou vyživovací povinností otcova. Při tom jest uvážiti, zda bylo nezbytné, by byla operace provedena v sanatoriu. Žalovaný to popírá, ježto Růžena B-ová jako člen pokladny měla právo býti odborně léčena a operována na účet pokladny, při čemž by měla k použití i ošetřování v sanatoriu. Odvolatelka doznává, že jest správným zjištěním prvního soudu, že pokladna měla tři odborné lékaře a že pacient pokladny nemusí žádati pokladnu o svolení, nýbrž může jíti s členskou knížkou ihned k odbornému lékaři. Žalovaný má za to, že zažalované náklady byly by zbytečnými, kdyby bylo bývalo použito nemocenské pokladny, takže není povinen, zaplatiti podle § 141 obč. zák. tyto bezdůvodně učiněné náklady. V tomto směru zjistil první soud, že operace mohla býti provedena také odborným lékařem pokladny, že bezodkladného operativního zásahu nebylo třeba, ježto nemoc nebyla nebezpečna ani pro život ani pro zdraví. Bylo tedy Růženě B-ové (její matce) možné, dáti provésti operaci odborným lékařem pokladny a uspořiti tak zažalované náklady. Bylo by ještě doložiti, že se žaloba opírá o to, že se Růžena B-ová vzhledem k otcovým majetkovým poměrům chtěla dáti operovati jen spolehlivým lékařem. Nebylo však tvrzeno aniž vyšlo na jevo, že odborní lékaři pokladny nebyli spolehlivými lékaři. Že se veřejnoprávní ústav nemocenského pojištění nedotýká otcovy soukromoprávní povinnosti, není správné, ježto otcova zaopatřovací povinnost nastala by teprve, kdyby byla nutnou, a tato nutnost jest právě odstraněna zařízením nemocenského pojištění. Nebyl proto otec povinen hraditi náklady operace provedené lékařem nezaměstnaným u nemocenské pokladny, aniž náklady pobytu v sanatoriu nenáležejícím pokladně a nemůže se proto žalobkyně domáhati podle § 1042 obč. zák. na něm náhrady těchto nákladů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání nelze přiznati oprávnění. Napadený rozsudek odpovídá stavu věci i zákonu a jest připojenými k němu důvody, jež nejsou vý-

vody dovolání nikterak vyvráceny, případně odůvodněn. Odkazuje se na tyto důvody. K vývodům dovolání podotýká se toto: Odvolací soud zjistil všechny pro rozhodnutí sporu důležité okolnosti. Co se týče právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), je mylný názor dovolatelky, že, ana jí podle § 141 obč. zák. náleží péče o zdraví dítěte, byla povolána voliti lékaře, který provede operaci, a že, když pominula pokladniční lékaře, mezi nimiž byli také, jak jest zjištěno, odborníci, a volila jiného odborníka, jest žalovaný jako otec onemocnělé dcery Růženy B-ové povinen jí náklad spojený s operací a s pobytem v sanatoři nahraditi (§ 1042 obč. zák.). Zákon, stanově v § 141 obč. zák., že matce především náleží opatrovati dítě na těle a na zdraví, míní tím osobní péči matky o zdraví a o tělo dítěte, nikoli, že matce v případě onemocnění dítěte náleží určit, co jest zaříditi, komu léčení svěřiti. Pověřila-li žalobkyně o své újmě léčením dcery jiného lékaře než lékaře z nemocenské pojišťovny, na něhož měla dcera nárok, a vznikl-li tím náklad, jehož, jak bylo zjištěno, nebylo zapotřebí, nemůže žalobkyně oprávněně požadovati náhradu léčení na žalovaném z důvodu, že za něho učinila náklad po zákonu mu náležející (§ 1042 obč. zák.). Zamítnuv žalobu, odvolací soud nepochybil.

Čís. 10155.

Určovací žaloba (§ 228 c. ř. s.).

Na soudu jest, by z úřadu zkoumal, zda žalobce má na požadovaném určení nutkavý právní zájem. Soud vyšší stolice může žalobu pro nedostatek tohoto zájmu zamítnouti, třebaš procesní soud tento nedostatek přehlédl nebo byl jiného právního názoru a v odvolání jest se domáháno zamítnutí žaloby z jiného právního důvodu.

Nezáleží na tom, zda žalobce tvrdil právní zájem, nýbrž na tom, zda má nutkavý právní zájem, zda přednesl a při popření prokázal skutkové okolnosti, z nichž právní zájem vyvěrá.

Tím, že žalobce přednesl skutečnosti, dokazující jeho hospodářský zájem na navrhovaném určení, prokázal po případě i zájem právní.

Kde se určovací žalobou zjednává pevný právní základ pro právní vztahy stran, jest přípustná bez ohledu na to, zda lze žalovati i o plnění.

(Rozh. ze dne 19. září 1930, Rv I 418/30.)

Žalobě, by bylo uznáno právem, že se smlouva stran ze dne 25. ledna 1917 zrušuje jako neplatná, procesní soud první stolice vyhověl. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobou domáhá se žalobkyně výroku, že se smlouva mezi ní a žalovaným ze dne 25. ledna 1917 zrušuje jako neplatná. Více žalobkyně nežádá a žalobní prosba nesměřuje k plnění žalovaného, nýbrž omezuje se na to, by byla vyslovena neplatnost smlouvy, jakž i odvolatelova odpůrkyně při ústním jednání odvolacím výslovně přiznala. Zrušení smlouvy pro její neplatnost, jak žádá žalobkyně, bez současného zrušení jejích následků a na-